

Original Research / Orijinal Araştırma

The Evaluation of Women's Domestic Violence Awareness, Attitudes to Violence and Coping Attitudes

Kadınların Aile İçi Şiddet Farkındalığı, Şiddete Yönelik Tutumları ve Başa Çıkma Tutumlarının Değerlendirilmesi

Ayşe İNEL MANAV¹, Derya ATİK¹, Ejdane COŞKUN¹, Adile BOZKURT TONGUÇ¹

Absract

Aim: It is aimed to evaluate women's awareness of domestic violence, their attitudes towards violence and their coping attitudes.

Method: The descriptive, cross-sectional study was conducted with 410 women registered in a Family Health Center affiliated to the Provincial Health Directorate in Osmaniye Center between 01.07.2021 and 30.01.2022. Data were collected using the Personal Information Form, Domestic Violence Awareness Scale (DVAS), ISKEBE Violence against Women Attitude Scale (IVWAS), Coping Orientation to Problems Experienced Inventory Scale (COPE). In the evaluation of the data, descriptive statistics, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis test in independent groups, Spearman Rho correlation test and Multiple Linear Regression analysis were used.

Results: In the study, the mean score of the women's DVAS was found to be 37.82±5.08, the mean score of IVWAS was found to be 133.7±20.54, and the mean score of the COPE scale was 85.62±14.99. There is a positive and significant correlation between the women's total mean scores of COPE and the total mean scores of DVAS and IVWAS ($p < 0.001$) ($r = 0.105, 0.194$). It is observed that there is a positive relationship between women's coping attitudes, their awareness of domestic violence and their attitudes towards violence, and their sub-dimensions, attitudes towards the body (physical/sexual violence dimension) ($p < 0.001$) ($r = 0.105, 0.194$).

Conclusion: It is seen that the participants' awareness of domestic violence against women is above the medium level and they are against violence against women. It was concluded that women's awareness of domestic violence and their attitudes towards violence improved their coping attitudes.

Keywords: Domestic Violence, Violence Attitude, Coping Attitude, Women.

Özet

Amaç: Kadınların aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutumları ve başa çıkma tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel tipte olan araştırma 01.07.2021-30.01.2022 tarihlerinde, Osmaniye merkez ilçesinde bulunan İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı bir Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 410 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği (AİŞFÖ), İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (İKŞTÖ) ve Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE) kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, bağımsız gruplarda Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi ayrıca Spearman Rho korelasyon testi ve Çoklu Lineer Regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmada kadınların AİŞFÖ puan ortalaması 37,82±5,08, İKŞTÖ puan ortalaması 133,7±20,54, COPE ölçeği puan ortalaması 85,62±14,99 olarak bulunmuştur. Kadınların BÇTÖ toplam puan ortalamaları ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0,001$) ($r = 0,105, 0,194$). Kadınların başa çıkma tutumları ile aile içi şiddet farkındalıkları ve şiddete karşı tutumları ve alt boyutlarından bedene yönelik tutumlar (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0,001$) ($r = 0,105, 0,194$).

Sonuç: Katılımcıların kadına yönelik aile içi şiddet farkındalıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve kadına şiddete karşı oldukları görülmektedir. Kadınlarda aile içi şiddet farkındalığı ve şiddete karşı tutumlarının başa çıkma tutumlarını geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile İçi Şiddet, Şiddet Tutumu, Başa Çıkma Tutumu, Kadın.

Geliş tarihi / Received: 11.09.2023 Kabul tarihi / Accepted: 03.06.2024

¹ Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü

Address for Correspondence / Yazışma Adresi Ayşe İNEL MANAV. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Osmaniye / Türkiye

E-posta: ayseinel@gmail.com. Tel: +5337602489

İnel Manav A, Atik D, Coşkun E, Bozkurt Tonguç A. *The Evaluation of Women's Domestic Violence Awareness, Attitudes to Violence and Coping Attitudes. TJFMPC, 2024; 18 (3) :371-380*

DOI: 10.21763/tjfm.1358466

Giriş

Kadınlara yönelik aile içi şiddet, yaygınlığı ve sonuçlarıyla ilişkili olarak küresel bir halk sağlığı önceliği ve sorunu olarak kabul edilmektedir. Birleşmiş Milletler, kadına yönelik şiddeti “Kamusal ve özel alanda meydana gelen, kadınlara fiziksel, cinsel ve zihinsel zarar ya da acı veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı herhangi bir eylem ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama ve keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma.” şeklinde tanımlamaktadır.¹ Kadına yönelik aile içi şiddet çoğunlukla eşi ya da birlikte oldukları birey tarafından ve aile içinde gerçekleştirilmektedir.¹ Toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin kültürel inançlar ve değerler, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve şiddetin normalleştirilmesi, bu sorunun oluşması ve devam etmesinde en önemli faktörler olarak vurgulanmaktadır.^{2,3}

Aile içi kadına yönelik fiziksel ve cinsel şiddetin küresel, bölgesel ve ulusal yaygınlığını inceleyen bir çalışmanın sonuçlarında, 15-49 yaş evli kadınlarda küresel fiziksel ve cinsel şiddet yaygınlığı %27 olarak bildirilmektedir. Aynı çalışmada düşük gelirli ülkelerde yüksek gelirli ülkelere göre bu oranın arttığı belirtilmektedir.⁴ Partner şiddeti, yakın partnerin ya da eski partnerin fiziksel saldırganlık, cinsel zorlama, psikolojik istismar ve kontrol edici davranışlar da dahil olmak üzere fiziksel, cinsel ve psikolojik zarara neden olan davranışlarını ifade eder. Yaşam boyu eş ya da partner şiddetinin yaygınlıkları, Batı Pasifik'te %20, yüksek gelirli ülkeler arasında Avrupa'da %22 ve Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) (2023) verilerine göre Amerika bölgesinde %25, Afrika'da %33, Doğu Akdeniz bölgesinde %31, Güneydoğu Asya bölgesinde %33'tür.¹ Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması (2015) özet raporuna göre, her on kadından dördü yaşamının herhangi bir bölümünde eşi ya da birlikte oldukları birey tarafından fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.⁵ Türkiye'de kadınların %44'ü hayatlarının herhangi bir döneminde duygusal istismarla karşılaşmaktadır. Kadınların eşleri ya da birlikte oldukları birey tarafından ekonomik şiddete maruz bırakılma oranı ise %23'tür.⁵

Kadına yönelik aile içi şiddetin kadın, çocuk ve ailelerin bütüncül sağlığı ve iyi oluşları üzerinde önemli olumsuz etkileri vardır.¹ Aile içi kadına yönelik şiddet cinayet gibi nedenlerle ölümlerle sonuçlanabilirken, ciddi yaralanmalar da sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlarda, yaygın anksiyete bozukluğu, majör depresyon, intihar eğilimi, alkol ve madde kullanım bozukluğu, uyku bozukluğu, yeme bozuklukları ve travma sonrası stres bozukluğu daha sık görülmektedir.⁶⁻⁸ Bunun yanında sosyal yaşamdan geri çekilme, düzenli faaliyetlere katılamama, iş yaşamından uzaklaşma, ücret kaybı, kendilerine ve çocuklarına bakım konusunda kısıtlı yeteneğe sahip olma gibi toplumsal ve ekonomik sonuçlar çok yaygındır.^{1,10}

Kadına yönelik aile içi şiddet yaygınlığının yüksek olması ve önemli olumsuz sonuçlarının bulunmasına karşın kadınların şiddet farkındalıkları ve şiddete yönelik tutumları ile ilgili dikkat çekici sonuçların olduğu görülmektedir. Düşük ve orta gelirli toplumlarda genellikle kadınların şiddet farkındalık düzeylerinin yeterli olmadığı, şiddeti kabul etme ve normalleştirme eğiliminde oldukları vurgulanmaktadır.^{9,11,12} Umar'ın, ülkemizde gerçekleştirilen kadına yönelik şiddetle ilgili tutum ve farkındalıklarının incelendiği çalışmasında, kadınların şiddeti normalleştirdiği, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve kadına yönelik uygulanan bazı şiddet türlerinin farkında olmadıkları belirtilmektedir.¹³ Şiddetin farkında olan bazı kadınların ise çocuklarının babasız yetişmemesi, partnerini sevmesi ve ekonomik kaynak yetersizliği gibi nedenlerle şiddeti resmi bir kuruma bildirmedikleri söylenmektedir.^{14,15,16} Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede her iki cinsiyete yönelik hem korunma hem de iyileştirme çalışmalarında, şiddetin normal olmadığının öğretilmesi ve şiddeti tanıma bilgi ve beceri düzeylerinin geliştirilmesi önerilen en temel girişimlerdir.^{1,17,18}

Kadınların kadına yönelik aile içi şiddetle baş etmesinde toplumsal risk faktörlerinin kontrolü yanında kişisel kaynakları ve güçlerinin geliştirilerek baş etmelerinin güçlendirilmesi önemli bir yöntemdir. Şiddete maruz kalan ve kalmayan kadınlarla yapılan bir çalışmada, şiddete uğramayan kadınların daha iyimser ve kendine güvenli yaklaşım sergilediği, sosyal destek arama gibi baş etme yöntemlerinin yüksek düzeyde olduğu bildirilmektedir.¹⁹ Taherkhani'nin kadınların aile içi şiddetle baş etmelerini değerlendirdiği çalışmasında, yardım arama, olumlu bilişsel yeniden yapılandırma, manevi destek arama ve dikkati dağıtma gibi baş etme yöntemlerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir.²⁰ Kadınlar kendilerine yönelik aile içi şiddetle baş etmede daha çok duygusal odaklı baş etmeyi kullanmaktadır ve yeterli düzeyde baş edememektedir.²¹

Birleşmiş Milletler, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesine ilişkin sürdürülebilir beşinci kalkınma hedefi, özellikle kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasıyla ilişkilidir. Dünya Sağlık Asamblesi' ne üye devletler 2016 yılında, sağlık sistemlerinin özellikle kadınlara, kız çocuklarına ve çocuklara karşı şiddeti ele almadaki rolünü güçlendirmeye yönelik küresel bir eylem planı onaylamışlardır. Kadına yönelik şiddetle mücadelede; kadınların toplumsal cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi yanında şiddeti tanıması, kabul edici olmaması ve baş etme becerilerinin geliştirilerek güçlendirilmesi önemli bir husustur.^{1,22,23}

Dünyada ve Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet, yaygınlığının yüksek olması, kadınların biyopsikososyal sağlıklarını olumsuz etkilemesi, ailesel, toplumsal ve ekonomik olumsuz sonuçlarının olması nedeniyle önemlidir. Bu nedenle kadınların aile içi şiddete ilişkin farkındalık durumları, tutumları ve baş etme becerilerinin belirlenmesi, önleme ve iyileştirme çalışmalarında önemli girişimlerin uygulanması açısından değerlidir. Literatürde kadınların

kadına yönelik aile içi şiddet farkındalığı ve şiddete karşı tutumlarının baş etme tutumları ile ilişkisini inceleyen çalışmaların olmadığı görülmektedir. Bu çalışma kadınların aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutumları ve başa çıkma tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma, kadınların aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutumları ve başa çıkma tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla tanımlayıcı-kesitsel tip olarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Yeri

Bu çalışma, 01.07.2021-30.01.2022 tarihlerinde, Osmaniye merkez ilçesinde bulunan İl Sağlık Müdürlüğüne bağlı 14 Nolu Elife Gök Aile Sağlığı Merkezinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini, Osmaniye 14 Nolu Elife Gök Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 3922 kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü, bilinen evren yaklaşımı temel alınarak hesaplanmıştır. Evreni bilinen örneklem hesabına göre, %95 güven aralığı, %5 hata payı sonucunda bu popülasyonu temsil edebilmesi için çalışmaya 350 kişinin alınması uygun görülmüştür. Hesaplama open-epi sitesinde yapılmıştır.²⁴ Çalışmaya katılmaya gönüllü, 18 yaş üstü, iletişim becerileri yeterli ve herhangi bir ruhsal bozukluğu olmayan kadınlar dahil edilmiştir. Rastgele sayılar tablosu kullanılarak basit rastgele örnekleme yöntemi ile çalışmaya alınma kriterlerini karşılayan ve çalışmaya katılmaya gönüllü toplamda 410 kadına ulaşılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde hiçbir veri hariç tutulmamıştır.

Veri Toplama

Çalışmanın verileri Google forms ile online toplanmıştır. Osmaniye 14 Nolu Elife Gök Aile Sağlığı Merkezi'ndeki sorumlu hekim ile görüşülerek kayıtlı kadınların listesine ulaşılmıştır. Daha sonra basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenen kadınlara ulaşılarak kabul edenlere anket formları gönderilmiştir. Çalışmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği ve Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu, araştırmacı tarafından ilgili literatürden yararlanılarak oluşturulmuştur. Form, kadınların sosyodemografik özellikleri (yaş, medeni durum, çalışma durumu, eğitim durumu ve aile yapısı) ve alışkanlıkları (sigara kullanma durumu ve alkol kullanma durumu) ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.^{15,16}

Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, Özyürek ve Kurnaz (2019) tarafından aile içi şiddete yönelik farkındalığı belirlemeye yönelik olarak geliştirilmiştir. Aile içi şiddetin tanımlanması, sonuçları, kabullenilmesi ve normalleştirilmesi alt boyutlarından oluşmaktadır. Her alt boyut beş madde toplam yirmi maddelik bir ölçektir. Ölçek, 3=Katılmıyorum, 2=Kısmen katılıyorum ve 1=Katılıyorum olarak puanlanmaktadır. Ölçekte "Aile İçi Şiddetin Tanımlanması" 1-5. maddeler ile "Aile İçi Şiddetin Sonuçları" 6-10. maddeler ile "Aile İçi Şiddetin Kabullenilmesi" 11-15. ve "Aile İçi Şiddetin Normalleştirilmesi" 16-20. maddeler ile alt boyutlar ölçülmektedir. Ölçekte 11-20. maddeler, ters puanlanmaktadır. Ölçekte tüm maddelerin toplam puanının yüksek olması, aile içi şiddete yönelik farkındalığının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. Ölçek geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunun 0,71 ile 0,92 arasında değiştiği belirlenmiştir.²⁵ Bu çalışmanın Cronbach's alpha katsayısı 0,81'dir.

İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği, Kanbay, Aslan, Işık ve Tektaş (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte, "kimliğe yönelik tutumlar" ve "bedene yönelik tutumlar" olarak iki alt boyut vardır. 5'li likert tipi olan ölçek iki faktör ve 30 maddeden oluşmaktadır. Ölçek kimliğe yönelik tutumlar (Psikolojik ve ekonomik şiddet): 14 madde (1, 2, 5, 6, 7, 11, 13, 18, 19, 21, 23, 24, 27 ve 29. maddeler) bedene yönelik tutumlar (Cinsel ve fiziksel şiddet): 16 madde (3,4, 8, 9,10, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 22, 25, 26, 28 ve 30. maddeler), şeklinde gruplanmaktadır. Ölçekte 5. ve 24. sorular ters puanlanmaktadır. İki faktörden alınan puanların toplanmasıyla ölçek toplam puanı elde edilmektedir. Ölçek, 5=Hiç katılmıyorum, 4=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 2=Katılıyorum ve 1=Tamamen katılıyorum şeklinde 5'li likert tipindedir. Ölçekte her soru 1-5 arasında puanlanmaktadır. Puanların yüksek olması kadına yönelik şiddete karşı olduğunu, puanların düşük olması ise kadına yönelik şiddete karşı olmadığını göstermektedir. Birinci faktörden en düşük 16 puan, en yüksek ise 80 puan alınmaktadır. İkinci faktörden ise en düşük 14, en yüksek ise 70 puandır. Ölçeğin genelinden alınabilecek en düşük puan 30 en yüksek puan ise 150'dir. Ölçeğin Cronbach's alpha katsayısı birinci faktör için 0,80, ikinci faktör için 0,83 ve ölçeğin geneli için 0,86 olarak belirlenmiştir.²⁶ Bu çalışmanın Cronbach's alpha katsayısı 0,967'dir.

Baş Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE), Carver, Scheier ve Weintraub tarafından 1989 yılında 15 alt boyut 60 madde olarak geliştirilen ölçek 2003 yılında Zuckerman ve Gagne tarafından Kendine Yardım, Yaklaşım, Uyum Sağlama, Sakınma-Kaçınma ve Kendine Ceza isimli 5 faktör ve 40 madde olarak yenilenmiştir.²⁷ Dicle ve Ersanlı (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan Baş Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği (COPE), 4'lü likert tipi bir ölçektir. Baş Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği'nin iç tutarlılığını gösteren Cronbach's alpha katsayısı 0,766'dır. Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması

sonucu Türkiye’de kabul edilebilir düzeyde ve 5 faktör, 32 madde olarak kullanılabilirliğini göstermektedir. Maddeler puanlanırken 1=Asla Böyle Yapmam, 2=Çok Az Böyle Yaparım, 3=Böyle Yaparım, 4= Çoğunlukla Böyle Yaparım şeklinde puanlanmaktadır. Ölçekten alınacak en yüksek puan 160, en düşük puan 40’tır. Yüksek puan başa çıkma tutum düzeyinin yüksek, düşük puan ise başa çıkma tutum düzeyinin düşük olması anlamına gelmektedir.²⁸ Bu çalışmanın Cronbach’s alpha katsayısı 0,914’tür

Verilerin Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 21 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanılmıştır. Sürekli değişkenlerin normallik kontrolü Shapiro Wilk testi ile değerlendirilmiş ve verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görülmüştür. Bağımsız iki grup karşılaştırmasında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grup karşılaştırmasında ise Kruskal Wallis test kullanılmıştır. Sürekli değişkenler arasındaki doğrusal ilişki ise Spearman Rho katsayısı ile değerlendirilmiştir. Tek değişkenli analizler sonucu anlamlı bulunan değişkenler ile Çoklu Lineer Regresyon modeli oluşturulmuştur. Ölçeklerin güvenilirlik değerleri Cronbach alpha katsayısı ile ifade edilmiştir. İstatistik anlamlılık seviyesi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Etik Boyutu

Çalışma Helsinki Bildirgesi ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın yapılabilmesi için bir üniversitenin bilimsel araştırmalar ve yayın etiği kurulu’ndan (09.04.2021 tarih ve 2021/2/26 sayılı) etik onay ve araştırmanın yürütüleceği kurumdan yazılı kurum izni alınmıştır.

Bulgular

Tablo 1’de kadınların sosyo-demografik özellikleri görülmektedir. Kadınların yaş ortalaması $32,86 \pm 8,39$, %55,2’si bekar, %49,3’ü geniş ailede yaşamakta ve %66’sı ortaöğretim mezunudur. Kadınların %89,8’i sigara kullanmamakta, %94,4’ü alkol kullanmamaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Kadınların Sosyo-demografik ve Sağlıkla İlgili Özellikleri

		Ort±SS	Min-Maks
Yaş		32,86±8,39	18-71
		n	%
Medeni Durum	Evli	184	44,8
	Bekar	226	55,2
Eğitim Durumu	Okur yazar	13	3,2
	İlköğretim	77	18,8
	Ortaöğretim	270	66,0
	Yükseköğretim	50	12,0
Meslek	Öğrenci	66	16,1
	Memur	148	36,1
	Ev hanımı	196	47,8
Birlikte Yaşadığı Kişiler	Yalnız	95	23,2
	Eşim ve çocuklarım	113	27,5
	Geniş aile	202	49,3
Sigara Kullanımı	Var	42	10,2
	Yok	368	89,8
Alkol Kullanımı	Var	23	5,6
	Yok	387	94,4

Ort±SS: Ortalama±Standart Sapma, Min-Maks: Minimum-Maksimum

Tablo 2’ de ölçeklerin ve alt boyutlarının toplam puan ortalamaları ve güvenilirlikleri görülmektedir (Tablo2).

Tablo 2. Kadınların Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği ve Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları ve Güvenilirlikleri

	Ort±SS	Min-Maks	Cronbach's Alpha
AİŞ Tanımlanması	5,68±1,73	5-15	0,892
AİŞ Sonuçları	5,055±1,57	5-15	0,883
AİŞ Kabullenilmesi	12,86±2,8	5-15	0,812
AİŞ Normalleştirilmesi	13,73±2,31	6-15	0,884
AİŞFÖ	37,82±5,08	21-60	0,812
Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	75,16±11,13	16-80	0,985
Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	58,53±10,78	22-70	0,909
İKŞTÖ	133,7±2054	38-150	0,967
Kendine Yardım	17,54±4,18	6-24	0,886
Yaklaşım	21,84±4,6	7-28	0,929
Uyum Sağlama	20,01±4,69	7-28	0,892
Sakinme-Kaçınma	12,02±4,36	6-24	0,843
Kendine Ceza	14,2±4,8	6-24	0,892
BÇTÖ	85,62±14,99	32-128	0,914

AİŞFÖ: Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, İKŞTÖ: İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği, BÇTÖ: Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği, Ort±SS: Ortalama±Standart Sapma, Min-Maks: Minimum-Maksimum

Tablo 3' te BÇTÖ ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasındaki korelasyonlar görülmektedir. Kadınların BÇTÖ toplam puan ortalamaları ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde zayıf anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 3) ($p < 0,001$) ($r = 0,105, 0,194$).

Tablo 3. Kadınların BÇTÖ ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ Korelasyonu

		Kendine Yardım	Yaklaşım	Uyum Sağlama	Sakinme-Kaçınma	Kendine Ceza	BÇTÖ
AİŞ Tanımlanması	r	-0,102	-0,100	0,018	0,182	0,092	0,008
	p	0,038	0,043	0,715	<0,001	0,064	0,878
AİŞ Sonuçları	r	-0,107	-0,121	-0,015	0,161	0,114	-0,003
	p	0,030	0,014	0,763	0,001	0,021	0,944
AİŞ Kabullenilmesi	r	0,255	0,172	0,077	-0,186	-0,002	0,082
	p	<0,001	<0,001	0,121	<0,001	0,963	0,095
AİŞ Normalleştirilmesi	r	0,183	0,173	0,094	-0,157	-0,070	0,066
	p	<0,001	<0,001	0,056	0,001	0,157	0,185
AİŞFÖ	r	0,203	0,121	0,081	-0,058	0,063	0,105
	p	<0,001	0,014	0,103	0,240	0,203	0,034
Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	r	0,241	0,282	0,174	-0,121	-0,014	0,162
	p	<0,001	<0,001	<0,001	0,014	0,779	0,001
Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	r	0,318	0,261	0,177	-0,080	-0,022	0,204
	p	<0,001	<0,001	<0,001	0,106	0,659	<0,001
İKŞTÖ	r	0,310	0,278	0,173	-0,103	-0,025	0,194
	p	<0,001	<0,001	<0,001	0,037	0,620	<0,001

p: Spearman Rho correlation, * $p < 0,001$, AİŞFÖ: Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, İKŞTÖ: İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği, BÇTÖ: Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği

Tablo 4' de, kadınların BÇTÖ ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ toplam ve alt boyut puan ortalamalarına ilişkin çoklu doğrusal regresyon sonuçları görülmektedir (Tablo 4). Tek değişkenli analizler ile BÇTÖ alt boyutları ve toplam puanlarının karşılaştırılmasında anlamlı bulunan değişkenler ile Çoklu Lineer Regresyon modelleri oluşturulmuştur.

Kendine yardım puanı aile içi şiddetin sonuçlarının bir birim artması ile 0,413 birim, bedene yönelik tutumların (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) bir birim artması ile 0,059 birim, kimliğe yönelik tutumlar boyutunun (ekonomik/ruhsal şiddet boyutu) bir birim artması ile 0,094 birim artmaktadır. Oluşan model ile kendine yardımın %20,8'i açıklanmaktadır ($p < 0,001$). Yaklaşım puanı aile içi şiddetin sonuçlarının bir birim artması ile 0,435 ve bedene yönelik tutumların bir birim artması ile (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) 0,155 birim artmaktadır. Oluşan model ile yaklaşımın %23,5'i açıklanmaktadır ($p < 0,001$).

Uyum sağlama puanı bedene yönelik tutumların (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) bir birim artması ile 0,080 birim artmaktadır. Oluşan model ile uyum sağlamanın %9,1'i açıklanmaktadır ($p<0,001$). Sakınma-kaçınma puanını aile içi şiddetin sonuçlarının bir birim artması 0,605 birim arttırırken, sakınma-kaçınma puanı aile içi şiddetin kabullenilmesinin bir birim artması ile 0,405 birim azalmaktadır. Oluşan model ile sakınma-kaçınmanın %14,7'si açıklanmaktadır ($p<0,001$).

Kendine ceza puanını aile içi şiddetin sonuçlarının bir birim artması 0,550 birim arttırmaktadır. Oluşan model ile kendine cezanın %4,1'si açıklanmaktadır ($p<0,001$). BÇTÖ puanını bedene yönelik tutumlar (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) 0,296 birim arttırmaktadır. Oluşan model ile BÇTÖ'nün %14,6'sı açıklanmaktadır ($p<0,001$). BÇTÖ puanını AİŞFÖ puanının bir birim artması 0,285 birim arttırırken, İKŞTÖ puanının bir birim artması 0,227 birim arttırmaktadır. Oluşan model ile BÇTÖ'nün %14,5'i açıklanmaktadır ($p<0,001$) (Tablo 4).

Tablo 4. Kadınların BÇTÖ ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Sonuçları

Bağımlı	Bağımsız	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	95,0% Confidence Interval for B		t	p
		B	SE	Beta	Lower Bound	Upper Bound		
Kendine Yardım R²:0,208 F:7,421; p<0,001	(Constant)	4,823	1,869		1,148	8,499	2,580	0,010
	AİŞ Tanımlanması	-0,107	0,152	-0,044	-0,406	0,193	-0,700	0,484
	AİŞ Sonuçları	0,413	0,171	0,155	0,077	0,748	2,418	0,016
	AİŞ Kabullenilmesi	0,113	0,103	0,076	-0,089	0,315	1,103	0,271
	AİŞ Normalleştirilmesi	0,040	0,127	0,022	-0,210	0,289	0,313	0,754
	Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	0,059	0,028	0,156	0,004	0,113	2,107	0,036
	Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	0,094	0,029	0,242	0,037	0,150	3,260	0,001
Yaklaşım R²:0,235 F:8,669; p<0,001	(Constant)	5,491	2,023		1,513	9,468	2,714	0,007
	AİŞ Tanımlanması	-0,171	0,165	-0,065	-0,496	0,153	-1,039	0,299
	AİŞ Sonuçları	0,435	0,185	0,149	0,072	0,798	2,354	0,019
	AİŞ Kabullenilmesi	-0,074	0,111	-0,045	-0,292	0,145	-0,662	0,509
	AİŞ Normalleştirilmesi	0,249	0,137	0,125	-0,021	0,519	1,813	0,071
	Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	0,155	0,030	0,374	0,096	0,214	5,143	<0,001
	Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	0,026	0,031	0,060	-0,035	0,087	0,828	0,408
Uyum Sağlama R²:0,091 F:13,509; p<0,001	(Constant)	11,254	1,569		8,169	14,339	7,171	<0,001
	Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	0,080	0,031	0,190	0,020	0,140	2,617	0,009
	Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	0,050	0,032	0,114	-0,013	0,112	1,554	0,121

Tablo 4.(Devamı) Kadınların BÇTÖ ile AİŞFÖ ve İKŞTÖ Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Sonuçları

Sakinme-Kaçınma R²:0,147 F:7,650; p<0,001	(Constant)	9,771	1,988		5,862	13,679	4,914	<0,001
	AİŞ Tanımlanması	0,144	0,164	0,057	-0,179	0,467	0,877	0,381
	AİŞ Sonuçları	0,605	0,185	0,218	0,243	0,968	3,281	0,001
	AİŞ Kabulünmesi	-0,405	0,109	-0,260	-0,619	-0,191	-3,717	<0,001
	AİŞ Normalleştirilmesi	0,072	0,136	0,038	-0,195	0,340	0,531	0,596
Kendine Ceza R²:0,047 F:10,101; p<0,001	(Constant)	12,902	1,091		10,757	15,047	11,826	<0,001
	AİŞ Sonuçları	0,550	0,148	0,180	0,260	0,841	3,725	<0,001
BÇTÖ R²:.146 F:5.666; p<.001	(Constant)	44,709	6,916		31,113	58,306	6,465	<0,001
	AİŞFÖ	0,285	0,142	0,097	-0,001	0,560	1,987	0,046
	Bedene Yönelik Tutumlar (Fiziksel/Cinsel Şiddet Boyutu)	0,296	0,099	0,220	0,101	0,491	2,988	0,003
	Kimliğe Yönelik Tutumlar Boyutu (Ekonomik/Ruhsal Şiddet Boyutu)	0,151	0,107	0,109	-0,058	0,361	1,420	0,156
BÇTÖ R²:0,145 F:6,136; p<0,001	(Constant)	45,432	6,846		31,974	58,890	6,637	<0,001
	AİŞFÖ	0,285	0,142	0,097	0,005	0,565	2,000	0,046
	İKŞTÖ	0,227	0,037	0,311	0,154	0,300	6,121	<0,001

p: Çoklu Lineer Regresyon, (p<0,001); AİŞFÖ: Aile İçi Şiddet Farkındalığı Ölçeği, İKŞTÖ: İskebe Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği, BÇTÖ: Başa Çıkma Tutumlarını Değerlendirme Ölçeği

Tartışma

Bu çalışma, kadınların aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutumları ve başa çıkma tutumları ile ilgili literatüre katkıda bulunmaktadır.

Bu çalışmadaki kadınların yaş ortalaması 32,86 yıl, %44,8' i evli ve yaklaşık yarısı geniş ailede yaşamaktadır (Tablo 1). Çalışmadaki kadınların aile içi şiddet farkındalıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve kadına şiddete karşı oldukları görülmektedir. Aydın ve Parlak'ın, üniversite öğrencilerinde aile içi şiddet farkındalığı ve etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmalarında, her iki cinsiyetten katılımcıların aile içi şiddet farkındalıklarının orta düzeyde olduğu ve kadın öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek düzeyde farkındalığa sahip oldukları belirtilmektedir.²⁹ Uğur ve ark.'nın çalışmasında, kadınların aile içi şiddeti orta düzeyin altında meşru gördükleri ifade edilmektedir.³⁰ Ülkemizde gerçekleştirilen başka bir çalışmanın sonuçlarında, kadınların kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının yüksek olduğu, şiddet tutumlarının geleneksellikten uzaklaşarak çağdaş görüşe yaklaştığı görülmektedir.³¹ Literatürdeki ülkemizde gerçekleştirilen çalışmaların bu sonuçları özellikle kadınların şiddete karşı tutumlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara karşın, Doğan ve Karaman'ın, Türkiye'deki kadınların şiddeti adlandırma ve anlama düzeylerini değerlendirdikleri çalışmalarında, 22-35 yaş aralığındaki kadınların şiddeti %70 oranında fiziksel olarak tanımladıkları ve %30 oranında psikolojik olarak nitelendirdikleri vurgulanmaktadır.³² Bu çalışma kadınların şiddeti tanıma düzeylerinin henüz yeterli olmadığını göstermektedir.³² Literatürdeki çeşitli araştırma sonuçları kadınlarda aile içi şiddet farkındalığının düşük düzeyde olduğunu ve kadın katılımcıların kadına yönelik şiddetin algılanması ve şiddet uygulanmasına yönelik tutumlarının erkeklere oranla daha olumlu olduğunu işaret etmektedir. Kadınların kadına yönelik şiddeti onayladığı ve erkekleri haklı buldukları görülmektedir.³³⁻³⁴ Dünyada düşük ve orta gelirli ülkelerde ve ülkemizde gerçekleştirilen bazı çalışmalarda şiddeti nedenselleştirme eğiliminin yüksek olduğu ve kadınların erkeklere göre daha fazla düzeyde fiziksel şiddeti çeşitli gerekçelerle onayladıkları belirtilmektedir. Bu ülkelerde kadınların şiddet farkındalıklarının düşük düzeyde olduğu ve kadına yönelik şiddeti destekleyici tutumlarının olduğu ifade edilmektedir.^{16,35-36} Kadınların aile içi şiddet farkındalığı ve şiddete yönelik tutumlarının farklı yansımalarının bölgesel farklılıklar, sosyoekonomik ve kültürel farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Avusturalya Ulusal Kadına Yönelik Şiddete Karşı Toplum Tavrı Anket (NCAS) (2018) çalışması sonuçlarında, genel olarak toplumun çoğunluğunun iyi düzeyde kadına yönelik şiddet bilgisine sahip olduğu, toplumsal cinsiyet eşitliğini destekledikleri ve şiddeti destekleyen tutumları reddettikleri gösterilmektedir.³⁷ Literatürde aile içi şiddet farkındalığı ve kadına yönelik

şiddet tutumları ile ilgili farklı sonuçlar olmasına karşın, özellikle düşük ve orta gelirli ülkelerde aile içi şiddet farkındalığının yeterli olmadığı ve halen kadına yönelik şiddetin kabul edildiği ve normalleştirildiği ile ilgili kanıtın fazla olduğu görülmektedir.¹¹ Bu çalışmanın kadınların aile içi şiddet farkındalıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve kadına şiddete karşı oldukları sonucu, literatüre bu yönde katkı sağlamaktadır.

Bu çalışmanın bulgularına göre, kadınların başa çıkma tutumları ile aile içi şiddet farkındalıkları ve şiddete karşı tutumları ve alt boyutlarından bedene yönelik tutumlar (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. ($p<0,001$) ($r=0,105, 0,194$) (Tablo 3). Kadınların aile içi şiddet farkındalık düzeyleri, şiddete karşı olumsuz tutumları ve alt boyutlarından bedene yönelik olumsuz tutumları (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) başa çıkma tutumlarının düzeyini etkilemektedir (Tablo 4).

Hou ve ark.'nın kırsal Çinli kadınların aile içi şiddeti kabul etme durumları ve potansiyel başa çıkma stratejilerini değerlendirdikleri çalışmalarında, kadınların sadece %0,05'nin şiddeti tanıyabildiği ve çoğunluğunun şiddeti inkâr ettiği belirtilmektedir. Kadınlar şiddetle baş etmede genellikle duygusal odaklı başa çıkmayı ve özellikle kendini suçlama/cezalandırma başa çıkma yöntemini kullanmaktadır. Ayrıca bu çalışmadaki kadınların başa çıkma tutumları düşük düzeydedir.³⁸ Bostock ve ark., kadınlarda aile içi şiddet farkındalığının yetersiz olması ve bu şiddetin kabul edilemez olduğuna dair toplum desteğinin olmamasının, etkisiz baş etme tutumlarıyla sonuçlanacağını söylemektedir.³⁹ Kadınların aile içi şiddet durumunda yardım aramasını engelleyen en önemli etkenlerin, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kabul edilmesi olduğu belirtilmektedir. İstisnaları destekleyen ya da teşvik eden kültürel önyargılar, normlar ve mitlerin şiddeti normalleştirdiği, kadınları değersizleştirdiği ve böylece kadınların yardım aramaya ve problem odaklı baş etmeye çalışmasını önlediği vurgulanmaktadır.⁴⁰ Literatürde şiddete maruz kalan kadınlarda baş etme tutumları ile ilgili çeşitli çalışmalar olmasına karşın, kadınların kadına yönelik aile içi şiddet farkındalığı ve şiddete karşı tutumlarının baş etme tutumları ile ilişkisini inceleyen çalışmaların oldukça kısıtlı olduğu görülmektedir.^{20,41,42} Bu çalışmanın kadınlarda aile içi şiddet farkındalığı ve şiddete karşı tutumlarının başa çıkma tutumlarını geliştirdiği sonucu, literatürdeki kadınlara yönelik aile içi şiddetle mücadelede önerilen temel girişimleri desteklemektedir.

Kısıtlılıklar / Sınırlılıklar

Bu çalışmanın bir kısıtlılığı, sonuçların yalnızca çalışma popülasyonuna genellenebilmesidir. Türkiye' de farklı bölgelerde yaşayan kadınların olduğu çalışmalar gerçekleştirilebilir. Ek olarak, ileriki çalışmalarda kadınlar ve erkekler değerlendirilebilir. Ayrıca, bu çalışma kesitsel olduğundan sonuçları nedensellik ilişkilerini açıklayamaz. Son olarak, bu çalışma nicel bir çalışmadır. Bu popülasyonun kadına yönelik aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutum ve baş etme tutumlarıyla ilgili daha fazla bilgi toplamak için karma yöntemli bir çalışma yapılabilir.

Sonuç

Çalışmanın sonuçlarına göre; katılımcıların kadına yönelik aile içi şiddet farkındalıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu ve kadına şiddete karşı oldukları görülmektedir. Kadınların başa çıkma tutumları ile aile içi şiddet farkındalıkları ve şiddete karşı tutumları ve alt boyutlarından bedene yönelik tutumlar (fiziksel/cinsel şiddet boyutu) arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Literatürdeki bu çalışmaların kısıtlılığı doğrultusunda, ülkemizde ve dünyada kadınların aile içi şiddet farkındalığı, şiddete yönelik tutumları ve baş etme tutumlarının değerlendirildiği geniş örneklemli çalışmalar önerilmektedir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Maddi Destek

Yazarlar finansal destek olmadığını beyan etmiştir.

Teşekkür

Çalışmaya gönüllü olan katılımcılara teşekkür ederiz.

Kaynaklar

1. World Health Organisation (2023). Violence against women. <https://www.who.int/health-topics/violence-against-women> (Date of Access:15.03.2023).
2. Rai A, Choi YJ. Socio-cultural risk factors impacting domestic violence among South Asian immigrant women: A scoping review. *Aggression and Violent Behavior* 2018;38:76-85. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2017.12.001>
3. Ellsberg M, Arango DJ, Morton M, Gennari F, Kiplesund S, Contreras M, Watts C. Prevention of violence against women and girls: what does the evidence say? *The Lancet* 2015;385(9977):1555-1566. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61703-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61703-7)
4. Sardinha L, Maheu-Giroux M, Stöckl H, Meyer SR, García-Moreno C. Global, regional, and national prevalence estimates of physical or sexual, or both, intimate partner violence against women in 2018. *The Lancet* 2022;399(10327):803-813.
5. HÜNEE (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etüdüleri Enstitüsü- ASPB (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı) Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014. Ankara: Elma Teknik Basım; 2015. p.33-40.
6. Wong YJ, Ho M., Wang SY, Miller IS. Meta-analyses of the relationship between conformity to masculine norms and mental health-related outcomes. *Journal of Counseling Psychology* 2017;64(1):80-93. <https://doi.org/10.1037/cou0000176>
7. Keynejad RC, Hanlon C, Howard LM. Psychological interventions for common mental disorders in women experiencing intimate partner violence in low-income and middle-income countries: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry* 2020;7(2):173-190. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(19\)30510-3](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(19)30510-3)
8. Riecher-Rössler A. Sex and gender differences in mental disorders. *The Lancet Psychiatry* 2017;4(1):8-9.
9. Aktaş B, Kaya F, Bostancı Daştan N. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin ailede kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları. *OPUS International Journal of Society Researches* 2019;14(20):1448-1474. <https://doi.org/10.26466/opus.611843>
10. Sanz-Barbero B, Barón N, Vives-Cases C. Prevalence, associated factors and health impact of intimate partner violence against women in different life stages. *PLoS One* 2019;14(10):e0221049. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0221049>
11. Tran TD, Nguyen H, Fisher J. Attitudes towards intimate partner violence against women among women and men in 39 low-and middle-income countries. *PloS one* 2016;11(11):e0167438. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0167438>
12. Gracia E, Lila M, Santirso FA. Attitudes toward intimate partner violence against women in the European Union: A systematic review. *European Psychologist* 2020;25(2):104–121. <https://doi.org/10.1027/1016-9040/a000392>
13. Umar EK. Video Temelli Mülakatlarda Kadına Yönelik Şiddet. *Fe Dergi* 2020;12(2):174-186. <https://doi.org/10.46655/federgi.843000>
14. Altıntop Ö, Adana F. Yeni evli çiftlerin aile içi şiddete yönelik tutumları ve ilişkili faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 2019;8(3):268-276.
15. Duran S, Eraslan ST. Violence against women: Affecting factors and coping methods for women. *The Journal of the Pakistan Medical Association* 2019;69(1):53-57.
16. Madhani FI, Karmaliani R, Patel C, Bann CM, McClure EM, Pasha O, Goldenberg RL. Women’s perceptions and experiences of domestic violence: An observational study from Hyderabad, Pakistan. *Journal of Interpersonal Violence* 2017;32(1):76–100. <https://doi.org/10.1177/0886260515585533>
17. Bourey C, Williams W, Bernstein EE, Stephenson R. Systematic review of structural interventions for intimate partner violence in low-and middle-income countries: organizing evidence for prevention. *BMC public health* 2015;15(1):1-18. <https://doi.org/10.1186/s12889-015-2460-4>
18. Özcan Ş, Kırca N. Çözülemeyen sorun: Kadına yönelik aile içi şiddet ve hemşirenin rolü. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi* 2017;6(2):87-96.
19. Gümüş BA, Şıpkın S, Erdem Ö. The prevalence of intimate partner violence against women and women's methods of coping with partner violence. *Journal of Psychiatric Nursing* 2020;11(2):79-87. <https://doi.org/10.14744/phd.2020.58561>
20. Taherkhani S. The development and psychometric assessment of a coping inventory for intimate partner violence among abused Iranian women. *Journal of Interpersonal Violence* 2022;37(17-18):NP16670–NP16699. <https://doi.org/10.1177/08862605211023488>
21. Bhandari S. South Asian women's coping strategies in the face of domestic violence in the United States. *Health Care for Women International* 2018;39(2):220-242. <https://doi.org/10.1080/07399332.2017.1385615>
22. United Nations (2022). Transforming our World: The 2030 agenda for sustainable development. goal 5: gender equality and women’s empowerment. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/> (Date of Access: 18.03.2023).
23. Oram S, Khalifeh H, Howard LM. Violence against women and mental health. *The Lancet Psychiatry* 2017;4(2): 159-170. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(16\)30261-9](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(16)30261-9)
24. <https://www.openepi.com/SampleSize/SSCohort.htm> Erişim Tarihi:10.06.2021
25. Özyürek A, Kurnaz FB. Aile içi şiddet farkındalığı ölçeği: güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi* 2019;9(1):227-250. <https://doi.org/10.23863/kalem.2019.126>

26. Kanbay Y, Aslan Ö, Işık E, Tektaş P. İSKEBE Kadına yönelik şiddet tutum ölçeği (İSKEBE Tutum Ölçeği) geliştirme çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2017;18(5):453-459. <https://doi.org/10.5455/apd.256374>
27. Zuckerman M, Gagne M. The COPE revised: Proposing a 5-factor model of coping strategies. *Journal of Research in Personality* 2003;37(3):169-204.
28. Dicle AN, Ersanlı K. Başa çıkma tutumlarını değerlendirme ölçeğinin Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 2015;3(16):111-126.
29. Aydın Ş, Parlak AG. Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin aile içi şiddet farkındalığı ve etkileyen faktörler: Tanımlayıcı kesitsel araştırma. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences* 2022;14(2):570-580.
30. Uğur E, Tanış A, Polat D, Şahin E, Solmaz M, Ağca N, Atamtürk E. Üniversite öğrencilerinin kadına yönelik şiddeti meşru görme ve kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi* 2021;2(1):30-47.
31. Şahin E, Yeşilçınar İ, Geriş R. Ebelik Öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve etkileyen faktörler. *Life Sciences (NWSALS)* 2019; 14(4):84-93, doi: 10.12739/NWSA.2019.14.4.4B0028.
32. Doğan K, Karaman N. Şiddeti adlandırma ve anlama: Türkiye’de şiddete maruz kalan kadınların deneyimleri ve baş etme stratejileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2023;(75):71-86. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1121909>
33. Güzel B, Camadan F. The role of active citizenship self-efficacy and various demographic variables in explaining university students' awareness of domestic violence. *İmgelem* 2021;5(9):479-505.
34. Keleşoğlu S, Esen Y. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kadına yönelik şiddet tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi* 2020; 6(2):273-298. doi: 10.47615/issej.826164.
35. Bulut MB. Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları. *The Journal Of Academic Social Science* 2015;3(17):403-415.
36. Okenwa-Emegwa L, Lawoko S, Jansson B. Attitudes toward physical intimate partner violence against women in Nigeria. *Sage Open* 2016;6(4):2158244016667993.
37. Webster K, Diemer K, Honey N, Mannix S, Mickle J, Morgan J, Parkes A, Politof A, et.al. Methodology report: Survey redevelopment and implementation of the 2017 National Community Attitudes towards Violence against Women Survey (NCAS) (ANROWS Insights, 12/2018). Sydney 2018;146. NSW:ANROWS.
38. Hou F, Cerulli JC, Wittink MMN, Caine ED, Thompson-Stone MJ, Qiu P. Rural Chinese women’s recognition of intimate partner violence and their potential coping strategies: A qualitative study. *Journal of Family Violence* 2022;37(4):613-628. <https://doi.org/10.1007/s10896-021-00302-4>.
39. Bostock J, Plumpton M, Pratt R. Domestic violence against women: Understanding social processes and women's experiences. *Journal of Community & Applied Social Psychology* 2009;19(2):95-110. <https://doi.org/10.1002/casp.985>
40. Childress S, Gioia D, Campbell JC. Women’s strategies for coping with the impacts of domestic violence in Kyrgyzstan: A grounded theory study. *Social work in health care* 2018;57(3):164-189. <https://doi.org/10.1080/00981389.2017.1412379>
41. Simonič B. The power of women’s faith in coping with intimate partner violence: systematic literature review. *Journal of Religion and Health* 2021;60(6):4278-4295. <https://doi.org/10.1007/s10943-021-01222-9>
42. Özcan NK, Günaydın S, Çitil ET. Domestic violence against women in Turkey: A systematic review and meta analysis. *Archives of Psychiatric Nursing* 2016;30(5):620-629. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2016.04.013>